

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

Text final acordat en la sessió celebrada el dia 16 de desembre de 2016

PRINCIPIIS D'ÈTICA JUDICIAL

PREÀMBUL

Aquests "Principis d'Ètica Judicial" aspiren a recollir els valors i regles de conducta compartits per la judicatura espanyola. Pretenen servir de guia en l'acompliment de la jurisdicció i promoure el diàleg col·lectiu i la reflexió personal sobre els reptes als quals s'enfronten els qui l'exerceixen, en un marc legal i social complex i canviant. Es proposen, a més, enfortir la confiança de la ciutadania en la justícia en fer explícits els models de comportament conformement als quals jutges i jutgesses es comprometen a complir les seues funcions.

L'adopció d'un text d'ètica judicial es produeix en un context internacional favorable iniciat amb l'aprovació dels Principis de Bangalore (2001), en el marc de Nacions Unides, continuat amb el Dictamen del Consell Consultiu dels Jutges Europeus del Consell d'Europa sobre l'ètica i la responsabilitat dels jutges (2002), el Codi Model Iberoamericà d'ètica judicial (2006), adoptat pel Cim Judicial Iberoamericà, al que es va adherir el Consell General del Poder Judicial per acord del Ple de 25 de febrer de 2016, i la Declaració de Londres sobre la deontologia dels jutges (2010), promoguda per la Xarxa Europea de Consells de Justícia. Finalment, la Recomanació R(2010)12, de 17 de novembre, del Comitè de Ministres del Consell d'Europa exhorta als Estats membres a aprovar un Codi d'Ètica Judicial.

En els últims anys la gran majoria de països de la Unió Europea han subscrit textos d'ètica judicial (codis, guies, compilació de principis) amb diferent origen (Consells Superiors de la Magistratura, associacions judicials, conferències de jutges, presidents de tribunals, etc.).

En aquest context, el Consell General del Poder Judicial va engegar un procés tendent a l'elaboració d'uns "Principis d'Ètica Judicial" que han estat redactats per una comissió composta per representants de les associacions judicials, membres no associats de la judicatura i alguns experts, amb la valuosa participació de persones delegades de cada Tribunal Superior de Justícia designades

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

per les respectives Sales de Govern, sempre amb la finalitat que quedés reflectida la pluralitat d'opinions existent en la Carrera Judicial.

Res té a veure el règim disciplinari amb l'ètica judicial. Aquesta última solament és concebible en termes d'estricta voluntarietat i absència de responsabilitat legal, al contrari de la disciplina, que és un conjunt de normes d'obligat compliment la vulneració del qual arrossega conseqüències jurídiques. L'ètica judicial opera com a estímul positiu quan dirigida a l'excel·lència, mentre que la disciplina funciona amb base en l'estímul negatiu, com és la sanció. Per això, l'efectivitat d'aquests "Principis d'Ètica Judicial" provindrà del grau en què cada jutge i jutgessa els assumeixi com a propis i els tradueixi a models de conducta.

Si l'ètica, en general, és una proposta de vida bona i assolida, l'ètica judicial és la promesa d'una justícia bona quan incorpora les qualitats necessàries per aconseguir la fi que li assigna la Constitució: la tutela dels drets de la ciutadania.

El text que ara es presenta abasta principis generals amb els quals la judicatura està familiaritzada: la independència, que delimita un espai per a la decisió judicial exempt d'influències indegudes; la imparcialitat, que ressalta el paper del jutge o jutgessa com a tercer aliè als interessos en joc; i la integritat, que exigeix als qui exerceixen la jurisdicció coherència amb els anteriors principis i amb el de respecte a la dignitat humana, fins i tot en la seva vida social, en totes aquelles circumstàncies en què pugui estar en qüestió la confiança pública en la justícia.

També es recullen en ell models de comportament relatius a la justícia com a prestació d'un servei, tals com la cortesia, la diligència i la transparència. El seu grau de compliment es percep directament pels qui acudeixen als tribunals, contribuint així decisivament a la formació de l'opinió pública sobre la justícia i, per això mateix, no poden descurar-se com a "menors".

El sistema es tanca amb una Comissió d'Ètica Judicial la composició de la qual, funcionament i procediment garanteixen la confidencialitat de les consultes i el caràcter merament orientatiu de les opinions que emet. Degudament anonimitzats, els dictàmens i informes de la Comissió aniran constituint un cos de doctrina de gran utilitat.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

PART I

Principis

CAPÍTOL I

Independència

1. La independència judicial és un dret de tot ciutadà i ciutadana la protecció i defensa de la qual forma part inexcusable dels deures professionals del jutge i de la jutgessa, i no un privilegi personal del seu estatut.
2. El jutge i la jutgessa han de situar-se en una disposició d'ànim que, al marge de les seves pròpies conviccions ideològiques i dels seus sentiments personals, exclouï de les seves decisions qualsevol interferència aliena a la seva valoració de la totalitat de la prova practicada, a l'actuació de les parts en el procés, d'acord amb les regles del procediment, i al seu enteniment de les normes jurídiques que hagi d'aplicar.
3. Els membres de la Judicatura han d'assumir un compromís actiu en el bon funcionament del sistema judicial, així com promoure en la societat una actitud de respecte i confiança en el Poder Judicial i exercir la funció jurisdiccional de manera prudent, moderada i respectuosa amb els altres poders de l'Estat.
4. El jutge i la jutgessa tenen el deure de reclamar dels poders públics unes condicions objectives de treball adequades per a l'exercici independent i eficaç de les seves funcions i el consegüent subministrament de mitjans personals i materials.
5. El jutge i la jutgessa tenen el deure de demandar aquelles millores legals que redundin en benefici de la independència judicial com a garantia dels ciutadans.
6. El jutge i la jutgessa, sense perjudici del seu deure legal de denúncia, han de resistir tot intent directe o indirecte de tercers aliens al procés que tendesca a influir en les seves decisions, ja vingui dels altres poders públics, de grups de pressió o de l'opinió pública, ja procedeixi de la mateixa Judicatura, evitant tenir en consideració, en dictar les seves resolucions, qualsevol expectativa d'aprovació o rebuig de les mateixes.
7. Els membres del Poder Judicial que formin part de tribunals superiors han d'actuar en l'exercici de les seves funcions respectant la independència i la dignitat jurisdiccional dels integrats en tribunals inferiors.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

8. El jutge i la jutgessa que, per la seva pertinença a la Judicatura, exerceixin càrrecs públics exerciran les seves competències i adoptaran les seves decisions amb objectivitat i, quan així procedeixi, i en tot cas en matèria de selecció, nomenament i ascens de membres de la Carrera Judicial, amb ple respecte als principis de mèrit i capacitat.

9. El jutge i la jutgessa han de comportar-se i exercir els seus drets en tota activitat en la qual siguin reconeixibles com a tals de manera que no comprometin o perjudiquin la percepció que, en un Estat democràtic i de Dret, té la societat sobre la independència del Poder Judicial.

CAPÍTOL II

Imparcialitat

10. La imparcialitat judicial és la alienitat del jutge i de la jutgessa respecte de les parts, envers les quals han de guardar una igual distància, i respecte de l'objecte del procés, en relació al qual han de mancar de cap interès.

11. La imparcialitat opera també internament respecte del mateix o mateixa que jutja a qui exigeix que, abans de decidir un cas, identifiqui i tracti de superar qualsevol prejudici o predisposició que pugui posar en perill la rectitud de la decisió.

12. El jutge i la jutgessa no poden mantenir vinculació alguna amb les parts ni mostrar favoritisme o tracte preferencial que posi en qüestió la seva objectivitat ni en dirigir el procés ni en la presa de decisió.

13. En la presa de decisions, el jutge i la jutgessa han d'evitar arribar a conclusions abans del moment processalment adequat a tal fi, que és l'immediatament anterior a la resolució judicial.

14. La imparcialitat imposa una especial vigilància en el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats de les parts i altres intervinents en el procés.

15. El jutge i la jutgessa, en la seva tasca de direcció dels actes orals, hauran de vetllar per tal que es creï un clima adequat perquè cadascuna de les parts i altres intervinents puguin expressar amb llibertat i serenitat les seves respectives versions sobre els fets i les seves posicions sobre l'aplicació del Dret. Així mateix, exerciran l'escolta activa com a garantia d'un major encert en la decisió.

16. La imparcialitat imposa també el deure d'evitar conductes que, dins o fora del procés, puguin posar-la en dubte i perjudicar la confiança pública en la justícia.

17. El jutge i la jutgessa han de vetllar pel manteniment de l'aparença d'imparcialitat en coherència amb el caràcter essencial que la imparcialitat material té per a l'exercici de la jurisdicció.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

18. Tot membre de la Carrera Judicial ha d'evitar situacions de conflicte d'interessos i, en el cas que aquestes es produeixin, ha de posar-les de manifest amb la major transparència i el més aviat possible, a través de qualsevol dels mecanismes legalment previstos.

19. En la seva vida social i en la seva relació amb els mitjans de comunicació el jutge i la jutgessa poden aportar les seves reflexions i opinions, però alhora han de ser prudents perquè la seva aparença d'imparcialitat no quedi afectada amb les seves declaracions públiques, i hauran de mostrar, en tot cas, reserva respecte de les dades que puguin perjudicar a les parts o al desenvolupament del procés.

20. En les seves relacions amb els mitjans de comunicació el jutge i la jutgessa poden exercir una valuosa funció pedagògica d'explicació de la llei i de la manera en què els drets fonamentals operen en el si del procés.

21. Quan la democràcia, l'Estat de Dret i les llibertats fonamentals es trobin en perill, l'obligació de reserva cedeix en favor del deure denuncia.

CAPÍTOL III

Integritat

22. La integritat exigeix que el jutge i la jutgessa observin una conducta que reafirmi la confiança dels ciutadans en l'Administració de Justícia no solament en l'exercici de la jurisdicció, sinó en totes aquelles facetes en les quals sigui recognoscible com a jutge o jutgessa o invoqui la seva condició de tal.

23. El jutge i la jutgessa evitaran que tant l'exercici d'activitats professionals alienes a la seva funció com la participació voluntària en plans de reforç o substitució perjudiquin el millor compliment jurisdiccional.

24. El jutge i la jutgessa en les seves relacions personals amb els professionals vinculats a l'Administració de Justícia hauran d'evitar el risc de projectar una aparença de favoritisme.

25. El jutge i la jutgessa hauran de comprometre's activament en el respecte de la dignitat i igualtat de totes les persones, sense discriminació per raons de sexe, origen racial o ètnic, discapacitat física o psíquica, religió o creença, orientació sexual o convicció política, o qualsevol altra circumstància social o personal.

26. El jutge i la jutgessa han d'exercir la seva activitat jurisdiccional amb dedicació i estudiar els assumptes que se li encomanin amb detall i en la seva pròpia singularitat.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

27. El jutge i la jutgessa adoptaran sempre la resolució que entenguin procedent i evitaran que el seu convenciment sigui alterat per raons de comoditat.
28. El jutge i la jutgessa no acceptaran regal, cortesia o consideració que excedeixi de les lògiques convencions socials i, en cap cas, quan posi en risc la seva aparença d'imparcialitat.
29. El jutge i la jutgessa han de ser conscients que la dignitat de la funció jurisdiccional exigeix un comportament d'acord amb la mateixa.
30. El jutge i la jutgessa no utilitzaran o prestaran el prestigi de les funcions jurisdiccionals per ajudar als seus interessos personals, als d'un membre de la seva família o als de qualsevol altra persona.
31. El jutge i la jutgessa, com a ciutadans, tenen dret a la llibertat d'expressió que exerciran amb prudència i moderació amb la finalitat de preservar la seva independència i aparença d'imparcialitat i mantenir la confiança social en el sistema judicial i en els òrgans jurisdiccionals.

CAPÍTOL IV

Cortesia, diligència i transparència

32. El jutge i la jutgessa han de dispensar a tot moment un tracte respectuós a totes les persones que intervenen en el procés, mostrant la consideració deguda a les seves circumstàncies psicològiques, socials i culturals. Així mateix, han de mostrar una actitud tolerant i respectuosa cap a les crítiques dirigides a les seves decisions.
33. El jutge i la jutgessa han de procurar que el procés es desenvolupi tempestivament i es resolgui dins d'un termini raonable, vetllant per que els actes processals se celebrin amb la màxima puntualitat.
34. El jutge i la jutgessa tenen el dret i l'obligació de formar-se i actualitzar-se i d'exigir els mitjans formatius adequats per poder exercir les seves funcions en nivells òptims de professionalitat.
35. El jutge i la jutgessa han d'assumir una actitud positiva cap a la transparència com a manera de funcionament normal de l'Administració de Justícia, per a això podran comptar amb les instàncies de comunicació institucionals a la seva disposició.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

PART II

La Comissió d'Ètica Judicial

Article 1

Funcions

1. Són funcions de la Comissió:

a) Emetre dictamen per escrit sobre les consultes relatives a casos concrets que li facin les Sales de Govern dels Tribunals, les Junes de Jutges, les Associacions Judicials o qualsevol jutge o jutgessa en servei actiu.

Els dictàmens reflectiran la posició dels membres de la Comissió en relació amb l'assumpte o qüestió objecte de la consulta.

b) Promoure la difusió i el coneixement dels principis i proposicions d'ètica judicial recollits en aquest text i en uns altres de naturalesa anàloga o semblant.

c) Contribuir al desenvolupament de les funcions atribuïdes al Consell General del Poder Judicial en la coordinació i la col·laboració amb altres comissions judicials d'ètica, en particular amb la Comissió Iberoamericana d'Ètica Judicial.

d) Excepcionalment, elaborar informes sobre assumptes o qüestions que resultin d'interès general i estiguin relacionats amb el comportament ètic que conformement als principis recollits en aquest text s'espera dels jutges i jutgesses, a instància de les Sales de Govern dels Tribunals, les Junes de Jutges o les Associacions Judicials.

2. L'actuació de la Comissió no pot interferir en l'exercici de la potestat disciplinària ni immiscuir-se en la determinació de la responsabilitat civil o penal dels jutges i jutgesses. Tampoc l'activitat de la Comissió servirà de referència o complement en les actuacions tendents a dirimir responsabilitats civils, penals o disciplinàries, llevat de que redundi en benefici de l'interessat.

Article 2

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

Composició

1. La Comissió estarà integrada per set membres als qui, per al compliment de la seva funció, es garantirà la plena independència.
2. Sis dels membres seran integrants de la Carrera Judicial en situació de servei actiu. Un d'ells tindrà la categoria de Jutge, tres la de Magistrat i dos la de Magistrat del Tribunal Suprem.
3. El membre restant serà una persona de reconegut prestigi i acreditada trajectòria al món acadèmic de l'Ètica, la Filosofia del Dret o la Filosofia Moral.

Article 3

Elecció

1. Els membres judicials seran elegits per tots els integrants de la Carrera que es trobin en situació de servei actiu.
2. L'elecció es durà a terme mitjançant vot personal, igual, directe i secret, i haurà de convocar-se amb tres mesos d'antelació a la terminació del mandat de la Comissió.
3. La circumscripció electoral serà única per a tot el territori nacional.
4. Les candidatures han de ser individuals i presentar-se dins del mes següent a la convocatòria. Resultaran elegits els que obtinguin major nombre de vots, respectant la necessària representació de totes les categories judicials, de conformitat amb allò previst en l'article 2. Si no s'haguessin presentat candidats suficients d'alguna de les categories judicials, la vacant que quedés serà coberta pel candidat o candidata que hagi obtingut més vots qualsevol que sigui la seva categoria.
5. El procediment electoral serà organitzat per via electrònica pel Consell General del Poder Judicial.
6. Els qui resultin elegits com a integrants de la Comissió designaran al membre no judicial.

Article 4

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

Mandat

1. Els membres de la Comissió seran designats per una sola vegada i per un període de quatre anys.
2. Els membres judicials de la Comissió es renovaran per meitat cada dos anys.
3. L'exercici de les funcions dels membres de la Comissió serà honorífic sense més compensació econòmica que el reemborsament de les despeses ocasionades.

Article 5

Funcionament

1. La presidència de la Comissió correspondrà al membre elegit per majoria i la secretaria al membre judicial més modern.
2. La constitució vàlida de la Comissió requerirà, com a mínim, la presència de cinc dels seus membres. No obstant això, serà necessària la presència de tots ells quan així ho acordin a la vista de l'entitat de l'assumpte o qüestió que ha de ser objecte d'examen o tractament.
3. Els informes de la Comissió s'adoptaran conforme a la regla de la majoria.

El President tindrà sempre vot de qualitat en cas d'empat.

4. Els dictàmens s'hauran d'emetre dins dels dos mesos següents a la realització de la consulta.

Els informes hauran d'aprovar-se dins dels tres mesos següents a la data en què s'hagués acordat la seva formulació i la seva elaboració, respectivament.

5. La primera Comissió que es formi serà l'encarregada de redactar, d'acord amb el que s'estableix en aquest text, les seves regles d'organització i funcionament, que adoptarà per majoria.

La Comissió realitzarà les modificacions de les regles que consideri oportunes per majoria.

6. El Consell General del Poder Judicial haurà de dotar a la Comissió dels mitjans materials i humans que precisi per a la seva adequada organització i eficaç funcionament.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

Article 6

Efectes

1. Els actes de la Comissió manquen de força jurídica obligatòria i d'efectes vinculants.
2. No podran ser objecte de consulta qüestions o assumptes sotmesos a investigació, enjudiciament o expedient disciplinari.

Article 7

Publicitat

1. La Comissió elaborarà un informe anual sobre les activitats desenvolupades.
2. Els actes de la Comissió es faran públics i el Consell General del Poder Judicial els donarà la màxima difusió, garantint, en tot cas, la prèvia dissociació de les referències de caràcter personal que continguessin i amb ple respecte al dret a l'honor, a la intimitat i a la protecció de dades.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

La convocatòria de la primera elecció de la Comissió d'Ètica Judicial es realitzarà pel Consell General del Poder Judicial en un termini de tres mesos des de l'assumpció del present text.

La presidència de la primera reunió de la Comissió d'Ètica Judicial correspondrà al Jutge o Magistrat amb més antiguitat en la Carrera Judicial i la secretaria al més modern.

La primera renovació de la Comissió tindrà lloc als dos anys de la seva constitució, substituint-se el Jutge, un Magistrat i un Magistrat del Tribunal Suprem. En la primera reunió es decidirà per insaculació els qui seran substituïts.

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

Grup de Treball per a l'elaboració d'un
Codi Ètic per a la Carrera Judicial

DISPOSICIÓ FINAL

Els presents "Principis d'Ètica Judicial" no podran utilitzar-se en cap cas, ni directament ni indirectament, amb finalitat disciplinària, tret de que redundi en benefici del subjecte al procediment.